

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้รับ
จากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

นางสาวอรพินท์ ศักดิ์เอี่ยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-159-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1700309X

USES AND GRATIFICATION OF CHILDREN'S EXPOSURE
TO CHILDREN TELEVISION PROGRAM

Miss Orapin Sak-eam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations
Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-159-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้รับจากการชม
รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

โดย

นางสาวอรพินท์ ศักดิ์เอี่ยม

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์พจน์ เขยจรรยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

..... ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์พจน์ เขยจรรยา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโมษิต)

อรพินท์ สักดิ์เอี่ยม : การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้จากการชมรายการ
โทรทัศน์สำหรับเด็ก (USES AND GRATIFICATION OF CHILDREN'S EXPOSURE
TO CHILDREN TELEVISION PROGRAM) อ.ที่ปรึกษา : รศ.พัชณี เขยจรรยา,
158 หน้า. ISBN 974-584-159-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการ เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้จากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ตลอดจนสำรวจความคิดเห็น เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เด็กต้องการ

ผลการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เด็กเปิดรับชมมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ หนูทำได้ โดเรมอน และซูเปอร์จิ๋ว ตามลำดับ สำหรับประเภทรายการที่เด็กเปิดรับชมมากที่สุด คือ รายการประเภทการ์ตูน โดยส่วนใหญ่จะเปิดรับชมในช่วง เวลา 16.00-18.00 น.ของวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงเวลา 08.00-10.00 น.ของวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุด เหตุผลที่ทำให้เด็กเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากที่สุดคือ ทำให้เกิดความรู้สึกรื่นเริงสนุกสนาน เพลิดเพลิน

ความพึงพอใจที่เด็กได้จากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กพบว่า เด็กมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเหตุผลที่สร้างความพึงพอใจให้มากที่สุดคือ การทำให้เกิดความรู้สึกรื่นเริงสนุกสนาน เพลิดเพลิน

ในด้านการใช้ประโยชน์พบว่า เด็กนำสิ่งที่ได้จากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในระดับปานกลาง โดยนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานมากที่สุด

เด็กต้องการให้รายการสำหรับเด็กมีรูปแบบรายการที่มีลักษณะเป็นการ์ตูนมากที่สุด และชอบให้มีหลาย ๆ แบบผสมกันใน 1 รายการ ชอบเนื้อหาที่ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ต้องการให้พิธีกรรายการเป็นผู้ใหญ่ร่วมกับเด็ก ต้องการให้ฉายรายการสำหรับเด็กในวันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุด และต้องการให้ฉายในช่วงเวลา 16.00-18.00 น.ของวันจันทร์-ศุกร์ และ 08.00-10.00 น.ของวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุด

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การประชาสัมพันธ์ .....
สาขาวิชา ..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ .....
ปีการศึกษา ..... 2536 .....

ลายมือชื่อนิติ ..... *Ami Nitin* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Oray* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C550925 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: USES / GRATIFICATION / CHILDREN'S EXPOSURE / CHILDREN TV PROGRAM
ORAPIN SAK-EAM : USES AND GRATIFICATION OF CHILDREN'S EXPOSURE TO
CHILDREN TELEVISION PROGRAM, THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.PATCHANEE
CHEYJANYA, Ed.D, 158pp, ISBN 974-584-159-5

The objectives of this research is to study children's exposure to children television programs; uses and gratification obtained from the exposure and children's opinion upon children television programs.

The study shows that the first three TV programs most exposed by children are Noo Tham Dai, Doraemon (Japanese cartoon) and Super Jew, consecutively. The type of the program most exposed is cartoon. Most children watched children TV programs during 04.00-06.00 p.m. on Monday, to Friday and during 08.00-10.00 a.m. on Saturday, Sunday and holidays. They explained that the reasons of their exposure are for fun and enjoyment.

As for gratification from children TV programs, it could be concluded that the children are satisfied with the program at medium level and the first reason for their gratification is for fun and enjoyment.

In terms of uses of television, it is found that children utilized children TV programs in various aspects mostly to develop their intellectual and fundamental cognitive ability.

Children under this study preferred TV programs presented as cartoon or in mixed presentation. Children are likely to enjoy entertainment programs. They enjoyed viewing grown-up host working with the younger co-host, preferred children programs to be on-aired on Saturday, Sunday and holidays and preferred the programs to be broadcasted during 04.00-06.00 p.m. on Monday to Friday and during 08.00-10.00 a.m. on Saturday, Sunday and holidays.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยาปณธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจากความกรุณาจากรองศาสตราจารย์พัชนี
เชยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวทาง คำแนะนำ และข้อคิดเห็น
ต่าง ๆ ค่องานวิจัย ตลอดจนคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่าง
สูงไว้ ณ ที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ ประธาน
กรรมการวิทยานิพนธ์ พร้อมด้วยรองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโฆษิต กรรมการ
วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาและได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ค่องานวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ประจำสาย
และอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนพญาไท โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ โรงเรียน
ราชวินิต โรงเรียนปานะพันธ์วิทยาในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนศรีวิกรม์ และ
โรงเรียนสวนบัว ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้การเก็บข้อมูลครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ที่สำคัญคือ ขอกราบขอบพระคุณเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสาน
งานเยาวชนแห่งชาติ ที่ให้โอกาสและเวลาแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการกอง
เผยแพร่และประชาสัมพันธ์รวมทั้งเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้คำแนะนำและคอยให้กำลังใจ
ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเป็น
อย่างดียิ่งทั้งร่างกายและแรงใจ เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่ง
คอยให้การสนับสนุนในทุกด้าน และห่วงใยในสุขภาพของผู้วิจัยมาโดยตลอด

อรพินท์ สักดิ์เอี่ยม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง

บทที่

1	บทนำ	
	- ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	- วัตถุประสงค์การวิจัย.....	14
	- ขอบเขตการวิจัย.....	14
	- นิยามศัพท์.....	15
	- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3	ระเบียบวิธีวิจัย	
	- กลุ่มตัวอย่าง.....	50
	- ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	51
	- เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	52
	- เกณฑ์การให้คะแนน.....	53
	- การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	55
	- การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
	- การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

4 ผลการวิจัย	
- ผลการแจกแจงข้อมูลด้านประชากรของเด็ก.....	58
- ผลการแจกแจงข้อมูลพฤติกรรมกการเปิดรับรายการ.....	66
โทรทัศน์สำหรับเด็ก	
- ผลการแจกแจงข้อมูลความพึงพอใจที่เด็กได้รับจาก.....	93
การชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	
- ผลการแจกแจงข้อมูลการนำสิ่งที่ได้รับจากการชม.....	101
รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ	
- ผลการแจกแจงข้อมูลรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	111
ที่เด็กต้องการ	
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
- สรุปผลการวิจัย.....	128
- อภิปรายผล.....	131
- ข้อเสนอแนะ.....	138
บรรณานุกรม.....	140
ภาคผนวก.....	146

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามเพศ.....	60
2	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามอายุ.....	60
3	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	61
4	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามโรงเรียน.....	61
5	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน..	62
	ตามการรับรู้ของเด็ก	
6	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือ.....	63
	ผู้ปกครองชาย	
7	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามอาชีพของมารดาหรือ.....	64
	ผู้ปกครองหญิง	
8	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามของใช้ภายในบ้าน.....	65
	ตามความจำเป็นพื้นฐาน	
9	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามการอยู่อาศัย.....	65
10	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามรายการโทรทัศน์.....	66
	สำหรับเด็กที่เปิดรับชม	
11	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามประเภทรายการ.....	70
	โทรทัศน์สำหรับเด็กที่เปิดรับชม	
12	ร้อยละของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เด็กเปิดรับ จำแนก.....	71
	ตามเพศ	
13	ร้อยละของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เด็กเปิดรับ จำแนก.....	75
	ตามระดับการศึกษา	
14	ร้อยละของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เด็กเปิดรับ จำแนก.....	79
	ตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามการรับรู้ของเด็ก	
15	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามช่วงเวลาที่เปิดรับชม	83
	รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากที่สุดในวันจันทร์-ศุกร์	

ตารางที่

16	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามช่วงเวลาที่เปิดรับชม.....	84
	รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากที่สุดในวันเสาร์-อาทิตย์	
17	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ.....	85
	เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	
18	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามระยะเวลาในการ.....	86
	เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในแต่ละครั้ง	
19	จำนวนและร้อยละของเด็ก จำแนกตามเหตุผลในการ.....	87
	เปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	
20	ร้อยละของเหตุผลในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	89
	จำแนกตามเพศ	
21	ร้อยละของเหตุผลในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	91
	จำแนกตามระดับการศึกษา	
22	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของเด็ก จำแนกตามความพึงพอใจ....	93
	ที่เด็กได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	
23	ความพึงพอใจที่เด็กได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	96
	จำแนกตามเพศ	
24	ความพึงพอใจที่เด็กได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	99
	จำแนกตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามการรับรู้ของเด็ก	
25	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของเด็ก จำแนกตามการนำสิ่งที่.....	102
	ได้รับจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไปใช้ประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ	
26	การนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	105
	ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามเพศ	
27	การนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.....	108
	ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จำแนกตามสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนตามการรับรู้ของเด็ก	

ตารางที่

28	จำนวนและร้อยละของเด็ก	จำแนกตามอันดับความต้องการ.....	112
	เกี่ยวกับรูปแบบรายการ		
29	จำนวนและร้อยละของเด็ก	จำแนกตามความต้องการเกี่ยวกับ.....	113
	รูปแบบรายการ		
30	ร้อยละของอันดับความต้องการ	เกี่ยวกับรูปแบบรายการ.....	115
	จำแนกตามเพศ		
31	ร้อยละของความต้องการ	เกี่ยวกับรูปแบบรายการ จำแนกตามเพศ... 116	
32	จำนวนและร้อยละของเด็ก	จำแนกตามอันดับความต้องการ.....	118
	เกี่ยวกับเนื้อหารายการ		
33	ร้อยละของอันดับความต้องการ	เกี่ยวกับเนื้อหารายการ.....	120
	จำแนกตามเพศ		
34	จำนวนและร้อยละของเด็ก	จำแนกตามอันดับความต้องการ.....	121
	เกี่ยวกับพิธีกรรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก		
35	ร้อยละของอันดับความต้องการ	เกี่ยวกับพิธีกรรายการโทรทัศน์.....	122
	สำหรับเด็ก จำแนกตามเพศ		
36	จำนวนและร้อยละของเด็ก	จำแนกตามอันดับความต้องการ.....	124
	เกี่ยวกับวันที่ต้องการให้ฉายรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก		
37	จำนวนและร้อยละของเด็ก	จำแนกตามอันดับความต้องการ.....	125
	เกี่ยวกับเวลาที่ต้องการให้ฉายรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก		

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย